

Velkommen til Lyngsalpan

Lyngsalpan byr på en helt spesiell kombinasjon av bratte, alpine fjell og kystnær natur. Her fins det noe for alle, enten du søker utfordrende opplevelser eller lettere turer.

Om sommeren trekker området til seg fjellklatrere fra hele verden, og om vinteren er Lyngsalpan kjent som Norges beste destinasjon for toppturer. Området byr på spennende fjellflora og et rikt fugleliv i de frodige dalene, med mulighet for å få en røye eller to i vannene. Lyngsalpan er vernet for å sikre dette karakteristiske fjellområdet, som har mer enn 140 isbreer. Her finner du også særpreget geologi og kulturminner som vitner om samisk, norsk og kvensk historie. Området er sommerbeite for tamrein, og det er også mye sauehold.

Det meste av landskapsvernområdet ligger over skoggrensa, og dette gjør området lettgått og oversiktlig å ferdes i. Men husk kart og kompass. Ser du godt etter, kan du se tydelige tegn til at landskapet er formet av isen, som isbreer, alpine fjelltopper, morener og daler. Lyngsalpan byr også på fylkets høyeste fjell, Jiehkkevárri, som ruver 1834 meter over havet. Dette er et yndet turmål for den toppturvante.

De bratte fjellene i Lyngsalpan gjør at området er særlig utsatt for snøskred vinterstid. Vær spesielt oppmerksom etter at det har snødd mye eller vært mye mildvær og i skråninger brattere enn 30 grader. Det er mye flott å oppleve i de flatere partiene av verneområdet og i områdene rundt verneområdet også!

Begrepet «tre stammers møte» brukes om kulturen rundt Lyngenfjorden. Gjennom flere århundrer har nordmenn, samer og kvener bodd og arbeidet side om side. Dette har hatt sterk påvirkning på stedsnavnene, språket, tradisjonene og levemåten. Her har det i uminnelige tider vært drevet landbruk, fiske og fangst, og utmarka har alltid vært en svært viktig ressurs. Det finnes spor etter bosetting langs det meste av kystlinja til halvøya, og området har vært bebodd siden steinalderen.

Foto: Tine Marie Hagelein

Jægervatnet regnes som et av de beste i Nord-Norge for fiske etter sjørøye.

Foto: Odelun Skjerve

Reinflokk i Tverrdalen. Lyngsalpan er sommerbeite for rein.

Foto: Stine Emilie Nandling Hansen

Sau på utmarksbeite.

Opplevelser

Lyngsalpan er for alle. Her er muligheter til lange toppturer, og mindre krevende turer både til fjells og i dalene. Det er ikke så mange merkede turer, men stiene i området er som regel enkle å følge. Et annet alternativ kan være å ta årene fatt og oppleve alpelandskapet fra fjorden. Lyngsalpan er lett tilgjengelig med adkomst fra både veg og sjø. Det er tilrettelagte parkeringsplasser på de fleste av de mye brukte startpunktene for turer inn i området.

Fotturer

I Lyngsalpan finner du mange daler som alle gir en egen opplevelse av og perspektiv på landskapet. Om du ønsker en natt mellom de mektige fjellene, finnes det både åpne hytter og hytter som kan leies. Prøv også fiskelykken i et av de mange vannene.

Det mest kjente turmålet er Blåisvatnet, med sin intense blåfarge i skarp kontrast til bratte, bare fjellsider. Dette er en tur i ganske lett terreng langs merket sti. En annen flott dagstur går fra Russelv til Lyngstua på nordenden av halvøya. Ønsker du å oppleve isbre på nært hold, er Steindalsbreen lett tilgjengelig i enden av stien som går gjennom Steindalen. Ofte brukte traseer på tvers av halvøya går gjennom Russedalen, Piggtindskaret og Friarstien gjennom Langdalen.

Lyngsalpan på ski

Det finnes mange oppkjørte skiløyper rundt hele Lyngenhalvøya, og flere godt beskrevne ruter du kan gå på ski dersom du ønsker topptur på en eller flere av Lyngsalpans kjente fjell. Mange tar turen opp på Jiehkkevárri (1834 moh.). Vær imidlertid oppmerksom på vær og føre,

sjekk skredvarsling på varsom.no og hør på lokalbefolkningens råd om ferdsel i området.

Brevandring

Det finnes en rekke isbreer på Lyngenhalvøya. Noen er lettere tilgjengelige enn andre. Dersom du planlegger brevandring, bør du være erfaren på brettur eller gå med en guide. Det tilbys også guidet breklatring i randsonen av verneområdet.

Fjordfiske og padling

Lyngenhalvøya er omkranset av de to fjordene Ullsfjorden og Lyngenfjorden. En tur ut med båt gir flott utsikt til verneområdet. Her kan du fiske på blankstille sjø og nyte omgivelsene.

Mange tar også padleåra fatt. De mest brukte padleområdene ligger på østsiden av halvøya, dit veien ikke når. Dette området er derfor enklest tilgjengelig fra sjøen, og innbyr til mektige naturopplevelser der de bratte fjellene møter havet. Det er mulig å overnatte i de små vikene og buktene.

Foto: Eivind Rinde

Landskapsvernområdet er et egnet turområde for hele familien.

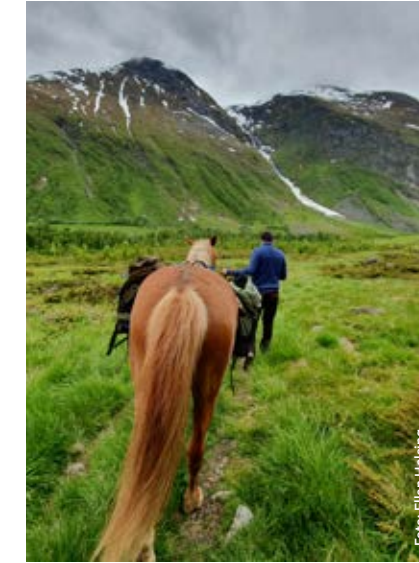

Foto: Ellen Hjeltning

Den lille, hardføre lyngshesten har vært mye brukt i Lyngen.

Foto: Eivind Rinde

Toppturer på ski er populært i Lyngsalpan.

Fakta & informasjon

Lyngsalpan landskapsvernområdet ble opprettet i 2004 og er 961,2 km².

	Hvor ligger Lyngsalpan?	Troms og Finnmark fylke. Lyngen, Storfjord, Balsfjord og Tromsø kommuner
	Hvordan kommer jeg meg dit?	Buss: Sjekk reiseplanleggeren på www.tromskortet.no . Bil fra Tromsø: E8 til FV 91 eller E8 til E6 og videre til FV 868. Vestside: E8 til FV 7900 eller E8 til FV 7898 til FV 7900 Bil fra Alta: Østside: E6 til FV 91 eller FV 868. Vestside: E6 til E8 og videre til FV 7898 eller FV 7900
	Verneområder i nærheten	Sørrenangbotn naturreservat, Stormyra naturreservat, Årøya landskapsvernområde, Karnes naturreservat, Nordkjosbotn naturreservat, Lakselvbukt naturreservat, Faueldalen naturreservat
	Forvaltning og oppsyn	Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáisáid suodjemeahcci www.lyngsalpanlvo.no www.facebook.com/Lyngsalpan www.nasjonalparkstyre.no/Lyngsalpan-LVO Statens Naturoppsyn www.naturoppsyn.no
	Turistinformasjon	Nordkalottsentret, 9143 Skibotn Tlf. +47 77 21 08 50 post@visit-lyngenfjord.com www.visit-lyngenfjord.com/no Lyngen Turistinformasjon Strandveien 16, 9060 Lyngseidet www.visitnorway.no/reisemal/nord-norge/region-lyngenfjord/ www.lyngen.com www.visit troms.no

Plante- og dyreliv

Lyngsalpan kjennetegnes av fjellflora og artsrike alpine områder. Spesielt nær isbreene kan man finne mange særegne planter. I de høyereliggende områdene av Lyngsalpan er ikke dyrelivet så veldig rikt, men i dalene og i skogsområdene er det et yrende og interessant fugleliv.

Fjellflora og spesialiteter

Plantelivet i Lyngsalpan er typisk for høyfjellet. Her vokser arter som lever sparsomt, på næringsfattig grunn, med kort vekstsesong og mye vær og vind. Vanlige arter du kan se er fjellmarikåpe, reinrose, myrull, rødsildre og fjellsmelle. De to siste er til forveksling like, men fjellsmella har flate blomster med butte blad, mens rødsildra er klokkeformet. Hold også utkikk etter Troms sin fylkesplante, ballblom, med sine store, kuleformede gule blomster.

Noen arter har spesielle egenskaper som gjør at de kan vokse der veldig få andre vokser. I Lyngsalpan er det særlig to typer natur hvor slike arter finnes; i de nylig blottlagte, fuktige områdene foran isbreene og i områder med bergarten serpentin. I serpentinfeltene utvikler det seg egne varianter av arter som tåler veldig basisk jordsmonn. Nellikene fjellarve og fjelltjæreblom, og den lille bregnen grønnbarkne er eksempler på arter som kan vokse i egne varianter i disse feltene.

Rikt fugleliv

Se etter fugler både høyt og lavt. På høyfjellet er snøspurv og fjellrype vanlige arter. I lavlandet kan du se

en rekke fuglearter, som den vakre blåstrupa i bjørkeskogen eller store flokker av vadefuglen polarsnipe langs fjæra. En god kikkert kan være fin å ha.

I området hekker mange ulike rovfugler. De vanligste er fjellvåk og tårnfalk, men er du heldig kan du se både havørn og den majestetiske kongeørna. I tillegg er det observert hele åtte uglearter, blant annet haukugle og jordugle. Husk at rovfuglene hekker tidlig, og de er sårbare for forstyrrelser på senvinteren og tidlig vår.

Dyr og fisk

Lemen er en typisk fjellart med store svingninger i den årlige bestanden. Enkelte år vil du derfor kunne støte på den karakteristiske smågnageren nær sagt overalt. Lyngsalpan er også leveområde for verdens minste rovdyr, snømusa. Streifdyr av jerv observeres innimellom, og det ser ut til at gaupa har etablert seg på halvøya. Det er vanlig å støte på frosk ved vann og i myrlendte områder. Det er heller ikke utenkelig at det finnes en og annen firfisle også, selv om det er en stund siden den er observert i området.

Har du fiskestanga med, kan du gjerne få røye på kroken i elver og vann, men også en og annen ørret.

Polarsnipe er en av mange fuglearter som trives i området.

Fjellfloraen har ofte sterke farger. Her ser vi fjelltjæreblom.

Haukugla er dagaktiv.

Rødsildre er den nordligst voksende planten i verden.

Landskap

Lyngsalpan kjennetegnes av sine bratte fjell og dype daler med isbreer og variert geologi. Disse egenskapene vitner om de sterke kreftene som har vært i spill for å skape landskapet vi ser i dag, og geologien her kan fortelle oss om historier fra så mye som 2,6 millioner år tilbake i tid.

Dagens landoverflate

For om lag 20 000 år siden, da isen var på sitt tykkeste under siste istid, var Lyngsalpan sannsynligvis dekket av breer opp til mer enn 1000 meters høyde. Det var bare de høyeste fjelltoppene som stakk opp over isen.

I dag er Lyngsalpan et markert fjellområde med høye fjell og alpine landskapsformer, spisse tinder og breer. Lyngsalpan består i all hovedsak av den harde bergarten gabbro, som ikke slites ned og brytes opp så lett.

Det er mer enn 50 topper på over 1300 meter, og fjellklatrere og topptur-entusiaster fra hele verden søker seg hit året rundt. Lyngsalpan er fjellmassiv er mange steder gjennomskåret av dype daler på tvers. Det mest markante fjellpasset går langs fjordarmen Kjosen, fra Svensby til Lyngseidet.

Isbreer

Det er om lag 140 isbreer i Lyngsalpan, med et samlet areal på rundt 100 km². De mange isbreene er rester etter den siste istiden, som endte for 10 000 år

siden. Den høye fjellrekken er en veldig effektiv sperre som fanger opp fuktighet og sørger for at breene ikke har smeltet helt bort ennå. Brevandring er populært i området, og det finnes mange muligheter for organiserte turer. Har du ikke nødvendig erfaring, bør du gå med guide.

Geologi

Lyngsalpan består hovedsakelig av magmatiske bergarter (smeltet stein som har størknet) som ble dannet av vulkanske utbrudd på havbunnen. Senere kolliderte kontinentene, og den tidligere havbunnen ble foldet sammen og hevet til fjellkjeder.

De spesielle bergartene serpentinisert gabbro og serpentinitt, er særegne for Lyngsalpan. Navnet kommer fra latin for «slangelignende», fordi mineralene har et spraglede utseende, som slangeskinn. Disse bergartene er ofte synlige på lang avstand på grunn av sin henholdsvis rødlig og grønne farge. Slike områder har et fattig, men ofte spesielt planteliv, gjerne med innslag av mange nellikarter.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i verneområdet! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og dyr. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Følg gjerne merka stier eller stikka løyper i landskapsvernområdet. Ta pause hvor som helst. Du kan slå opp teltet der du vil så lenge det er over 150 meter fra bebodd hus eller hytte. I Lyngsalpan kan du plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Hensynet til vegetasjon og dyreliv er viktig, særlig i hekke- og yngletida.

Kulturminner som tufter og fangst-graver er freda, så la stein fra gamle murer ligge.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med deg søppel hjem.

Bål kan du tenne mellom 15. september og 15. april og resten av året på steder der det åpenbart ikke kan føre til brann. Følg med på lokale forbud. Vis hensyn til naturen når du samler ved.

Jakt og fiske. I verneområdet kan du jakte og fiske som i fjellområder ellers dersom du har jakt-/ fiskekort. Det er ikke lov å bruke levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk eller vått fiskeutstyr fra ett vassdrag til et annet.

Hunden er velkommen med på tur. I Norge er det båndtvang fra 1. april til 20. august. I Lyngen kommune er det utvidet båndtvang til 15. oktober, og i Balsfjord kommune er det utvidet båndtvang til 31. oktober. Du plikter å ta hensyn til vilt, beitedyr og mennesker året rundt. Reinen er særlig sårbar på vårvinteren. Hold gjerne hunder i bånd også utenfor båndtvangstiden.

Framkomstmiddel med motor er i utgangspunktet forbudt i verneområdet. Dette inkluderer også el-sykkel. Bruk av **drone** er også forbudt.

Klær og utstyr. Været i fjellet kan skifte brått både sommer og vinter. Sommeren kan by på varme og blå himmel eller lave temperaturer og tykk tåke. Vinterturer kan gi deg sol og lang sikt eller kalde vinder og tett snødrev. Du må selv vurdere vær og føre, form og ferdigheter og forberede deg med egnede klær og utstyr. Å ferdes i fjellet kan være krevende. Å være på tur med en fjellfører gir trygghet og nyttige tips.

God planlegging gir gode turopplevelser!

Lyngsalpan
landskapsvernområde

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Lyngsalpan
landskapsvernområde

Kartinformasjon Lyngsalpan landskapsvernområde

Velkommen inn i naturen

Dette er et kart utviklet for merkevarer Norges nasjonalparker. Alle norske verneområder, uavhengig av vernekategori, er en del av denne merkevarer. Disse kartene er utviklet ut fra kunnskap om hvordan verneområdet

blir brukt og hvilke områder som er sårbare for besøk, som også er grunnlaget for besøksforvaltningen. Dette kartet er ikke et turkart, men gir deg en oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt.

Startpunkt
Lyngstuva/Iddu

Lyngstuva ligger helt ytterst på Lyngenehalvøya og her kan man oppleve fjellandskapet og samtidig få en fantastisk utsikt mot storhavet og øyene utenfor. Langs stien utover er det både samiske og norrøne kulturminner. Stien er lett å gå og egner seg godt for barnefamilier. På Lyngstuva er det et fyr og ei gammel enkel fyrhytte som står åpen for alle.

Startpunkt
Sørlenangsbøtn

I landskapsvernområdet finner du også en av de mest besøkte attraksjonene i området, nemlig Blåisvatnet, ca 4. km fra parkeringa, som er kåret til verdens blåeste vann. Du går i et spektakulært landskap med mange spor etter geologiske prosesser. En alternativ tur i området er til Aspevatnet bare 1 km fra parkeringa som også har den karakteristiske blåfargen fra smeltevann. Her er tilrettelagt med gapahuk, utedo, benker, og bål plass.

Startpunkt
Steindalen/Gievdanvággi

Innerst i Steindalen, ca. 6 km fra parkeringsplassen, finner man Steindalsbreen. Dette er den letteste breen å gå til i Lyngsalpan. Det er mulig å gå på breen, men ikke beveg deg opp på breen på egen hånd om du ikke har erfaring med brevandring. Oppe ved isbreen kan du følge breens tilbaketrekning da det er flere skilt som viser hvor breen var for noen år siden.

Startpunkt
Goverdalen

Goverdalen er en U-dal med morener, terrasser og isbreer. Dette er utgangspunkt for topturer på ski til Jiehkkevárri, Bálggesvárri eller opp til toppene rundt Steindalsbreen. Man når også de østligste toppene i Lakselvtindan via Goverdalen. Her finnes også en rundløype som er en fin tur for barnefamilier. Gå gjerne til gapahuken på grensen til landskapsvernområdet og nyt matpakken og utsikten.

Startpunkt

Parkering

Informasjon

Tilgjengelig tursti

Tursti fottur

Båtforbindelse

Utkikkspunkt

Turisthytte ubetjent

Sommerstier

Snøscooterløype

Kartdata: ©Kartverket, ©Miljødirektoratet
Kartgrunn: ©Miljødirektoratet, ©2020